

Correctie- en terugvorderingsbeleid Bpf HiBiN

Versie	Datum	Door	Status	Omschrijving wijziging incl. aanleiding
1.0	14-12-2020	V. Roelandt	Definitief	Vastgesteld door bestuur.
2.0	14-03-2022	J. Braspenning	Definitief	Evaluatie, geen aanpassingen
3.0	27-05-2024	R. Hendrickx	Definitief	Evaluatie vanwege AUP Datakwaliteit

Inhoudsopgave

1.	<i>Aanleiding correctie- en terugvorderingsbeleid</i>	4
1.1.	Inleiding	4
1.2.	Wettelijke taak uitvoeren pensioenreglement.....	4
1.3.	Uniform Pensioenoverzicht en rechtszekerheid	4
1.4.	Samenhang met ander beleid	5
1.5.	Opzet document	5
1.6.	Evaluatie correctie-en terugvorderingsbeleid	5
2.	<i>Uitgangspunten en overwegingen beleid Bpf HiBiN</i>	6
3.	<i>Correctiebeleid pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen</i>	7
3.1.	Beoordeling onjuiste pensioenaanspraken respectievelijk pensioenuitkeringen	7
3.2.	Pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen te laag vastgesteld	7
3.3.	Pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen te hoog vastgesteld	7
3.4.	Correctiefactuur werkgever	7
4.	<i>Terugvorderingsbeleid</i>	8
4.1.	Hoofregel: terugvorderen teveel betaalde pensioenuitkeringen.....	8
4.2.	Beperking van de hoofregel.....	8
4.3.	Verjaring vordering	8
4.4.	Minimaal bedrag terugvordering.....	8
4.5.	Bruto/netto bedrag.....	8
4.6.	Terugbetalingsregeling	9
4.7.	Terugbetalingsregeling via pensioenuitkering	9
4.8.	Schriftelijke vastlegging terugbetaling(sregeling)	9
5.	<i>Nabetalingen</i>	10
5.1.	Hoogte bedrag nabetaaling	10
5.2.	Tijdstip nabetaaling.....	10
5.3.	Vergoeding wettelijke rente	10
5.4.	Informatieverstrekking	10
Bijlage 1.	<i>Juridisch kader</i>	11
1.1.	Onverschuldigde betaling van pensioenuitkeringen en BW	11
1.2.	Onverschuldigde betaling van pensioenuitkeringen en Pensioenwet.....	11
1.3.	Informatieverplichtingen Pensioenwet.....	11
1.4.	Verjaring van vorderingen	12
1.5.	Redelijkheid en billijkheid	12
1.6.	Terugvorderen in de sociale zekerheid	13

1. Aanleiding correctie- en terugvorderingsbeleid

1.1. Inleiding

Deelnemers (waaronder gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) moeten op een correcte pensioenadministratie kunnen vertrouwen. Informatie die zij ontvangen tijdens de opbouwfase van het pensioen moet juist zijn. En op het moment dat een pensioenuitkering is ingegaan, moet een deelnemer erop kunnen vertrouwen dat de hoogte van de pensioenuitkering juist is berekend. Zo kunnen deelnemers desgewenst een goede financiële planning maken.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Handel in Bouwmaterialen (hierna: Bpf HiBiN of het fonds) doet er alles aan om de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen goed vast te stellen.

De kwalitatieve risicobereidheid van het fonds is als 'laag' te karakteriseren. Toch kan het gebeuren dat een pensioen(uitkering) aangepast moet worden. Zo kan het voorkomen dat een aangesloten werkgever nieuwe gegevens aanlevert of dat de deelnemer informatie verstrekt die bij het fonds niet bekend was, die met terugwerkende kracht effect hebben op de pensioenaanspraken of de pensioenuitkering. Het kan ook voorkomen dat er, ondanks de inspanningen van het fonds, een fout wordt gemaakt en het pensioen verkeerd is berekend.

Het fonds vindt het belangrijk om hier zorgvuldig mee om te gaan, om deze reden is dit beleid opgesteld. Een correctie kan leiden tot het bijstellen van (eerder gecommuniceerde) bedragen van pensioenaanspraken. Dit kan zorgen voor een verhoging of verlaging van de pensioenuitspraken of pensioenrechten. Dat kan eventueel in combinatie met een terugvordering door respectievelijk een nabetaling van het fonds.

In dit document is het correctie- en terugvorderingsbeleid van Bpf HiBiN vastgelegd.

1.2. Wettelijke taak uitvoeren pensioenreglement

Het is de wettelijke taak van het bestuur van Bpf HiBiN om de pensioenregeling uit te voeren, die de sociale partners zijn overeengekomen. Het pensioenreglement is bepalend voor welke rechten (en plichten) (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden hebben.

In het geval het bedrag van een pensioenuitkering aan een pensioengerechtigde niet conform de aanspraak is waarop de gerechtigde volgens het pensioenreglement recht heeft, moet Bpf HiBiN deze pensioenuitkering aanpassen.

Als Bpf HiBiN meer aan een pensioengerechtigde heeft uitbetaald dan waarop deze op grond van het pensioenreglement recht heeft, dan is sprake van een onverschuldigde betaling. Het teveel uitgekeerde bedrag wordt in beginsel teruggevorderd. Is de pensioenuitkering te laag vastgesteld, dan moet Bpf HiBiN het resterende bedrag alsnog uitbetalen.

Het vermogen van Bpf HiBiN is bestemd voor alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Als onterecht een pensioenuitkering wordt uitbetaald aan een pensioengerechtigde, dan worden daarmee de overige (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden mogelijk tekort gedaan. Om dat te voorkomen geldt als hoofdregel dat de belangen van het collectief boven het belang van het individu gaan.

1.3. Uniform Pensioenoverzicht en rechtszekerheid

Mede naar aanleiding van de moties en vragen¹ van Kamerlid Omtzigt, over afdwingbare rechten ontlenen aan het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en het verkrijgen van rechtszekerheid voor (gewezen) deelnemers ten aanzien van pensioenaanspraken en -uitkeringen, heeft minister Koolmees op 31 januari 2020 een brief aan de Kamer gezonden.

¹ Brief 4 april 2019, Beantwoording kamervragen van het lid Omtzigt.

Onderdeel van de Kamerbrief is het door pensioenuitvoerders (waaronder pensioenfondsen) opstellen van een bindend en openbaar correctie- en terugvorderingsbeleid. Dit beleid moet de volgende kenmerken hebben:

- rekening houden met de belangen van getroffen pensioengerechtigden;
- redelijk zijn in verhouding tot de pensioenregeling; en
- billijk zijn gegeven de omstandigheden van het geval.

Op basis van bovenstaande kenmerken is het correctie en terugvorderingsbeleid van Bpf HiBiN gebaseerd. Voor de onderbouwing van het juridisch kader wordt verwezen naar Bijlage 1.

1.4. Samenhang met ander beleid

Het correctie- en terugvorderingsbeleid heeft naast het IT-beleid ook een samenhang met het integriteitsbeleid, het beleid datakwaliteit respectievelijk het klachten- en geschillenbeleid. Voor de inhoud daarvan wordt verwezen naar deze beleidsdocumenten.

1.5. Opzet document

De volgende onderwerpen komen aan bod voor het correctie- en terugvorderingsbeleid:

- uitgangspunten en overwegingen (Hoofdstuk 2);
- correctiebeleid (Hoofdstuk 3);
- terugvorderingsbeleid (Hoofdstuk 4);
- nabetalings (Hoofdstuk 5).

In Bijlage 1 is de onderbouwing van het juridisch kader opgenomen.

1.6. Evaluatie correctie-en terugvorderingsbeleid

De evaluatie van het correctie-en terugvorderingsbeleid wordt eenmaal in de drie jaar uitgevoerd, of eerder indien daar volgens het bestuur aanleiding voor is. Bijvoorbeeld bij het aanpassen van wet- en regelgeving of opmerkingen door de accountant, de adviserend of certificerend actuaris respectievelijk de sleutelfunctiehouders van Bpf HiBiN.

2. **Uitgangspunten en overwegingen beleid Bpf HiBiN**

Voor het correctie- en terugvorderingsbeleid worden de volgende uitgangspunten en overwegingen toegepast:

1. Het pensioenreglement is leidend voor de hoogte van de pensioenaanspraken respectievelijk pensioenrechten.
2. Het uitvoeringsreglement is leidend voor de verplichte informatieverstrekking van een aangesloten werkgever aan Bpf HiBiN. De aangesloten werkgever dient ervoor te zorgen dat alle vereiste gegevens juist, tijdig en volledig aan het fonds worden verstrekt.
3. Bpf HiBiN is een zelfadministrerend fonds. Eventuele fouten worden in beginsel hersteld door de pensioenadministratie van Bpf HiBiN. Indien vastgestelde fouten zouden leiden tot collectieve mutaties, wordt dat eerst voorgelegd aan het bestuur van Bpf HiBiN.
4. Het corrigeren van pensioenaanspraken of pensioenrechten respectievelijk een terugvordering van pensioenuitkeringen is de hoofdregel respectievelijk het uitgangspunt. Het nalaten hiervan is de uitzondering.
5. Beoordelen van de oorzaak en de kenbaarheid van de foutieve informatie. Ligt de oorzaak in de invloedssfeer van de pensioen- of aanspraakgerechtigde of bij Bpf HiBiN. Bijvoorbeeld als er stellig en voor langere duur en op individueel niveau is gecommuniceerd door Bpf HiBiN. In dat laatste geval kan er aanleiding zijn voor een coulante opstelling door Bpf HiBiN, waarmee nog niet is gezegd dat er in het geheel geen correctie en/of terugvordering plaatsvindt.
6. Bpf HiBiN kan altijd corrigeren naar de toekomst toe. Een deelnemer heeft recht op de pensioenaanspraken op grond van het pensioenreglement. Voor wat betreft een terugvordering hangt dit af van de communicatie en hoe lang er foutief is geïnformeerd en of de fout evident kan zijn voor iemand zonder pensioen kennis².
7. Wat als de pensioengerechtigde niet (meer) kan voldoen aan teruggave van de onverschuldigd betaalde pensioenuitkeringen? Ongelijkheid tussen spaarzame en niet spaarzame pensioengerechtigden? Overigens wel correctie voor de toekomst ook als er niet teruggevorderd kan worden.
8. In het terugvorderingsbeleid wordt opgenomen dat ook inhouding op (toekomstige) pensioenuitkeringen kan plaatsvinden indien de pensioengerechtigde aangeeft niet te kunnen terugbetalen, ook niet in de vorm van een betalingsregeling.

De pensioenuitkering wordt niet gecorrigeerd of Bpf HiBiN is coulant voor de toekomst als de pensioengerechtigde op basis van de foutief verstrekte informatie aantoonbaar onomkeerbare financiële verplichtingen is aangegaan. Het enkele feit dat een pensioengerechtigde het teveel uitgekeerde pensioen heeft besteed aan levensonderhoud (waar de uitkering uiteindelijk ook voor is bedoeld) maakt nog niet dat betrokkene helemaal niets zou kunnen terugbetalen³.

9. Als hoofdregel geldt dat de belangen van het collectief boven het belang van een individuele deelnemer gaan. Er kunnen omstandigheden zijn waarin het belang van een individuele deelnemer zwaarder weegt dan het collectief. Denkbaar is een verschil bij een laag bedrag in een incidenteel en individueel geval dan bij hogere bedragen of structurele bedragen.
10. Of een pensioenuitvoerder de vordering op een overleden pensioengerechtigde op de nabestaanden mag verhalen is afhankelijk van het erfrecht en de wijze waarop nabestaanden met de erfenis omgaan.

² Hof Arnhem-Leeuwarden, 21 januari 2020 ECLI:NL:GHARL:2020:541

³ Rb Midden-Nederland, 3 juni 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:1986

3. Correctiebeleid pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen

3.1. Beoordeling onjuiste pensioenaanspraken respectievelijk pensioenuitkeringen

Of sprake is van corrigeren van pensioenaanspraken of pensioenuitkeringen is afhankelijk van het antwoord op de vraag of de pensioenaanspraak of pensioenuitkering onjuist is. Dit komt doorgaans aan het licht door controles bij het jaarwerk, een audit op de deelnemers- of werkgeversadministratie of door een geschil met een deelnemer. Bpf HiBiN beoordeelt specifieke feiten en omstandigheden om te bepalen of er een correctie moet plaatsvinden.

3.2. Pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen te laag vastgesteld

Indien blijkt dat pensioenaanspraken respectievelijk pensioenuitkeringen te laag zijn vastgesteld, dan worden deze met terugwerkende kracht hersteld.

Een pensioengerechtigde ontvangt per de eerstvolgende uitbetalingsmogelijkheid de hogere pensioenuitkering. Over de achterliggende periode ontvangt de pensioengerechtigde een nabetaling.

3.3. Pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen te hoog vastgesteld

Indien blijkt dat pensioenaanspraken respectievelijk pensioenuitkeringen te hoog zijn vastgesteld, dan worden deze met terugwerkende kracht hersteld. Voor het corrigeren van de pensioenuitkeringen betekent dat:

- vanaf het moment van de aanpassing het juiste bedrag wordt uitgekeerd; en
- de in het verleden teveel uitgekeerde bedrag in beginsel altijd wordt terug gevorderd.

Voor het terugvorderingsbeleid wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van dit beleid.

3.4. Correctiefactuur werkgever

Mocht blijken dat de pensioenaanspraken respectievelijk de pensioenuitkeringen niet juist zijn vastgesteld door het niet (tijdig) aanleveren van de correcte gegevens, dan wordt conform het uitvoeringsreglement aan de betreffende werkgever een correctiefactuur gestuurd voor een aanvullende premie respectievelijk premierestitutie.

4. Terugvorderingsbeleid

4.1. Hoofregel: terugvorderen teveel betaalde pensioenuitkeringen

De hoofregel is dat bij teveel betaalde pensioenuitkeringen het in het verleden teveel uitgekeerde bedrag in beginsel altijd wordt terug gevorderd.

4.2. Beperking van de hoofregel

Indien de pensioengerechtigde niet wist en niet had kunnen weten dat er te veel pensioen werd betaald, dan vordert Bpf HiBiN in beginsel ook terug. Er kan dan echter sprake zijn van bijkomende omstandigheden die op zichzelf, maar meestal in combinatie met andere omstandigheden, aanleiding kunnen zijn geheel of gedeeltelijk van een terugvordering af te zien. Bijvoorbeeld in het geval dat:

- door Bpf HiBiN duidelijk het vertrouwen is gewekt dat de pensioenuitkering juist is. Dit blijkt uit het herhaaldelijk vanuit Bpf HiBiN rechtstreeks aan de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde (schriftelijk) bevestigen van een onjuiste pensioenuitkering. Dit kan worden beschouwd als een onrechtmatige daad vanuit Bpf HiBiN jegens de pensioengerechtigde⁴.
- door de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde zijn, op basis van verstrekte pensioenopgaven, aantoonbaar keuzes gemaakt die onherroepelijk blijken te zijn én die bij correctie van de pensioenuitkeringen voor hem of haar nadelige financiële consequenties hebben⁵.

Bpf HiBiN beoordeelt ieder geval op zichzelf of er sprake is van (een combinatie van) omstandigheden die rechtvaardigen dat er niet of slechts ten dele wordt teruggevorderd.

4.3. Verjaring vordering

Bpf HiBiN zal niet terugvorderen indien de vordering langer dan vijf jaar geleden is ontstaan (artikel 3:309 BW). De termijn van verjaring vangt aan op de dag dat de schuldeiser zowel met de vordering als de ontvanger van de betaling bekend is geworden.

4.4. Minimaal bedrag terugvordering

Is het totaal terug te vorderen bedrag lager dan € 50,- dan vindt door Bpf HiBiN geen terugvordering plaats.⁶

4.5. Bruto/netto bedrag

De afdracht van loonheffing aan de Belastingdienst mag alleen in een lopend kalenderjaar worden gecorrigeerd door Bpf HiBiN. Hierdoor is er een verschil tussen een terugbetaling in het jaar van het te veel betaalde bedrag aan pensioenuitkeringen en in de jaren daarna.

Netto

Vindt de terugbetaling van de pensioenuitkeringen plaats in het kalenderjaar waarin te veel is betaald, dan kan worden volstaan met een netto terugbetaling.

Bruto

Vindt de terugbetaling plaats na afloop van het kalenderjaar waarin te veel is betaald, dan moet het brutobedrag van de pensioenuitkeringen worden terugbetaald. In bijzondere gevallen kan van dit beleid worden afgeweken.

⁴ Hof Arnhem-Leeuwarden, 21 januari 2020 ECLI:NL:GHARL:2020:541

⁵ Dit punt kan alleen door de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde zelf worden aangedragen na het bericht van terugvordering en correctie. Dit kan een betrokkene doen door de klachten- en geschillenprocedure van Bpf HiBiN te volgen. Bpf HiBiN zal dan de omstandigheden beoordelen en wegen.

⁶ Dit sluit aan bij de uitgangspunten van terugvordering in de sociale zekerheid.

Aangifte inkomstenbelasting

Indien sprake is van een terugbetaling van een brutobedrag, dan wordt de pensioengerechtigde (of (gewezen) deelnemer) erop gewezen dat via de aangifte inkomstenbelasting het bedrag dat is terugbetaald als negatief loon kan worden opgegeven.

4.6. Terugbetalingsregeling

De (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde krijgt de gelegenheid om afspraken te maken over de termijn waarbinnen het gevorderde bedrag wordt terugbetaald. Uitgangspunt is dat het bedrag in het lopende kalenderjaar wordt terugbetaald.

Als dat niet mogelijk is, geldt er een maximale terugbetalingstermijn van (in beginsel) drie jaar. De (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde zal op de mogelijkheid van een betalingsregeling worden gewezen in de terugvorderings- en correctiebrief.

In bijzondere omstandigheden kan van de maximale terugbetalingstermijn van drie jaar worden afgeweken en geldt een terugbetalingstermijn van maximaal vijf jaar. Ook kan er een beperking van de vordering aan de orde zijn.

Voor beide situaties geldt in ieder geval het volgende:

- Door de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde wordt onomstotelijk aangetoond dat het te veel uitgekeerde bedrag is uitgegeven en dat er geen spaargeld of ander vermogen is waaruit terugbetaling mogelijk is. De uitgaven dienen door de betrokkene met originele bewijzen te worden aangetoond. Tevens dient te worden aangetoond dat de uitgaven niet meer kunnen worden teruggedraaid.
- De inkomens- en vermogenssituatie van de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde is zodanig dat het niet redelijk is om het teveel betaalde pensioen volledig of gedeeltelijk terug te vorderen. Door de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde zal gespecificeerd een opgave gedaan moeten worden van het inkomen en tevens van eventueel beschikbaar vermogen.

4.7. Terugbetalingsregeling via pensioenuitkering

De terugbetaling kan plaatsvinden via een inhouding op de pensioenuitkering, indien de pensioengerechtigde reeds pensioenuitkeringen ontvangt of de (gewezen) deelnemer gaat ontvangen.

Deze mogelijkheid wordt pas aangeboden indien niet op een andere wijze het teveel betaalde bedrag kan worden terugbetaald. Dit vanwege een debiteurenrisico op het moment dat de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde komt te overlijden.

4.8. Schriftelijke vastlegging terugbetaling(sregeling)

De afspraken met de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde over het terugbetalen van de vordering, worden schriftelijk vastgelegd en verzonden.

5. Nabetalingen

5.1. Hoogte bedrag nabetaaling

Na verhoging van de pensioenuitkering met terugwerkende kracht, ontvangt de pensioengerechtigde een nabetaaling van een eenmalige uitkering. De hoogte van de eenmalige uitkering is gelijk aan de som van de gemiste pensioenuitkeringen.

5.2. Tijdstip nabetaaling

De uitbetaling van de eenmalige uitkering (nabetaaling) vindt plaats per de eerstvolgende betaalbaarheid.

5.3. Vergoeding wettelijke rente

De pensioengerechtigde heeft recht op vergoeding van de wettelijke rente als omschreven in artikel 6:119 BW indien de te late betaling is te wijten aan Bpf HiBiN.

5.4. Informatieverstrekking

De pensioengerechtigde wordt vooraf (schriftelijk) geïnformeerd over de hoogte en de reden van de nabetaaling. De pensioengerechtigde wordt daarbij gewezen op het feit dat het inkomen door de eenmalige nabetaaling hoger zal worden en dat mogelijk invloed kan hebben op eventuele toeslagen en eventuele andere uitkeringen die de pensioengerechtigde ontvangt. De pensioengerechtigde blijft in dat geval zelf verantwoordelijk om de betreffende instanties daarover te informeren.

Bijlage 1. Juridisch kader

1.1. Onverschuldigde betaling van pensioenuitkeringen en BW

Het Burgerlijk Wetboek (BW) geeft pensioenuitvoerders de mogelijkheid onverschuldigde prestaties ongedaan te maken en zodoende onverschuldigd betaalde geldsommen terug te vorderen (art. 6:203 BW). Het teveel betaalde pensioen (dat deel dat hoger is dan waarop de deelnemer recht heeft op grond van het pensioenreglement) *kan* daarom op grond van onverschuldigde betaling door de pensioenuitvoerder worden teruggevorderd.

De formulering in het Burgerlijk Wetboek is een *kan* bepaling en daarmee nog geen plicht, wat wel het uitgangspunt van Koolmees is in de eerdergenoemde Kamerbrief.

1.2. Onverschuldigde betaling van pensioenuitkeringen en Pensioenwet

De Pensioenwet kent aanknopingspunten voor een beginsel⁷ tot corrigeren en/of terugvorderen door pensioenuitvoerders. Dit betreffen artikelen die verband houden met de gedachte dat pensioenuitvoerders niet slechts verplichtingen hebben jegens degene die een te hoog (of te laag) pensioen krijgt uitgekeerd.

- Art. 33 en 35 PW: taak van een pensioenuitvoerder om de pensioenovereenkomst uit te voeren en een pensioenreglement op te stellen in overeenstemming met de pensioenovereenkomst.
- Pensioenuitvoerders dienen te beschikken over een beheerste en integere bedrijfsvoering. Daarbij past niet dat fouten niet of nooit worden gecorrigeerd.
- (mede)beleidsbepalers van een pensioenfonds moeten oog hebben voor de belangen van alle relevante belanghebbenden (art. 105, tweede lid PW). Niet corrigeren of niet terugvorderen zal niet in het belang zijn van een ander dan degene die de foutieve uitkering ontvangt.

Echter, de individuele omstandigheden van het geval kunnen aanleiding zijn voor een beslissing in het voordeel van de pensioengerechtigde. Voor een succesvol beroep op deze “escape” moet de pensioengerechtigde te goeder trouw zijn: als bij de pensioengerechtigde wetenschap van de door de pensioenuitvoerder gemaakte fout redelijkerwijs ontbreekt en de ontvangen uitkeringen reeds zijn uitgegeven aan bijvoorbeeld levensonderhoud⁸.

In het vervallen pensioenreglement ten aanzien van het invaliditeits- (of arbeidsongeschiktheids)pensioen was een bepaling opgenomen dat Bpf HiBiN onverschuldigde betalingen zal terugvorderen (artikel 14.4). Een dergelijke bepaling ontbrak in het pensioenreglement voor de basisregeling. Deze bepaling is toegevoegd (artikel 21 nieuw lid 4 en artikel 57, lid 5) in het pensioenreglement 2021.

1.3. Informatieverplichtingen Pensioenwet

Informatie die de pensioenuitvoerder verstrekt is ‘correct, duidelijk en evenwichtig’ (artikel 48, lid 1 PW). De pensioenuitvoerder bevordert dat informatie tijdig wordt verstrekt, dat de informatie aansluit bij de persoonlijke informatiebehoefte en kenmerken en inzicht geeft in de keuzemogelijkheden van de pensioenregeling (artikel 48, lid 2 en 3). Deze regels gelden vanaf 1 juli 2015 (*Stb.* 2015, 260) bij de introductie van de Wet Pensioencommunicatie.

De normen uit artikel 48 lid 1 zijn “open” normen en geeft ruimte aan de pensioenuitvoerders hier invulling aan te geven. De norm “correct” is toegevoegd om het belang te onderstrepen dat de informatie inhoudelijk juist is en er geen tegenstrijdigheden in de informatie zitten. De norm evenwichtig betekent dat de relevante aanwezige voor- en nadelen goed moeten worden weergegeven. Om een juist beeld te geven moet een pensioenuitvoerder, naast informatie over de positieve kenmerken, ook informatie geven over de beperkende kenmerken of voorwaarden van de pensioenregeling⁹.

⁷Volgens E. Lutjens: uitgangspunt is dat de pensioenuitvoerder gehouden is hetgeen onverschuldigd is betaald terug te vorderen, Asser/Lutjens 7-XI 2019/654.

⁸ Zie onder meer Hof Arnhem-Leeuwarden 28 mei 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:4591, PJ 2019/94, m.nt. Beltman en Rb Amsterdam, 12 mei 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:2752, PJ 2014/127 (ondanks dat vast komt te staan dat de uitkering te hoog is, legt de Rb. Amsterdam de stelplicht en bewijslast ten aanzien van feiten die meebrengen dat ook terugbetaald moet worden bij het pensioenfonds).

⁹ Memorie van Toelichting, Kst 34008, nr. 3

Uit de parlementaire behandeling blijkt dat het bij de wettelijke norm “correct” gaat het om een resultaatverplichting¹⁰. De resultaatverplichting is een verplichting die verder gaat dan de inspanningsverplichting. De partij op wie deze verplichting rust, verplicht zich om een bepaald resultaat te behalen. Dit wil zeggen dat alleen een inspanning daartoe niet voldoende is. Het feit dat het lastig is voor een pensioenuitvoerder om altijd correcte informatie te verstrekken, heeft echter onvoldoende aandacht gekregen bij de parlementaire behandeling.

In de rechtspraak wordt de reikwijdte van artikel 48 PW echter nog niet voldoende aandacht gegeven, al komt het wel eens aan de orde¹¹. Ook de AFM, toezichthouder, gaat niet in op individuele dossiers.

1.4. Verjaring van vorderingen

Op grond van Nederlands burgerlijk recht (artikel 3:309 BW) geldt een verjaringstermijn van vijf jaren voor vorderingen uit hoofde van onverschuldigde betaling. De termijn van verjaring vangt aan op de dag dat de schuldeiser zowel met de vordering als de ontvanger van de betaling bekend is geworden.

Dit betekent dat Bpf HiBiN vijf jaar de tijd heeft om terug te vorderen op het moment dat het fonds bekend raakt met de vordering. Stel dat Bpf HiBiN op 1 oktober 2020 een constatering doet van een te hoge uitkering per 1 januari 2010, dan verjaart deze vordering op 1 oktober 2025. Vóór het verstrijken van de verjaringstermijn kan Bpf HiBiN de gehele onverschuldigde betaling in de periode 1 januari 2010 tot 1 oktober 2020 terugvorderen. Na het verstrijken van de verjaringstermijn kan Bpf HiBiN slechts de voorgaande vijf jaren terugvorderen.

De verjaringstermijn kan vóór het verlopen van de verjaringstermijn worden gestuit. Stuiten kan door vóór het einde van de verjaringstermijn de schuldeiser in kennis te stellen dat de vordering nog bestaat, bijvoorbeeld via een aangetekende betalingsherinnering of aanmaning of dagvaarding.

Van belang is te vermelden dat het bekend worden met een vordering niet betekent dat het noodzakelijk is al bekend te zijn met alle feiten en omstandigheden. De verjaringstermijn gaat lopen op het moment dat men bekend is geworden met feiten of omstandigheden waarvan voldoende duidelijk is dat een besluit om terugvordering in de rede ligt¹².

1.5. Redelijkheid en billijkheid

Het staat Bpf HiBiN vrij om een aanvankelijk te hoog vastgestelde pensioenuitkering te corrigeren. Ook herhaalde verkeerde informatieverstrekking aan de pensioengerechtigde betekent niet automatisch dat deze op die informatie mocht afgaan.

Het kan echter zijn dat onverkorte nakoming van het pensioenreglement naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (art. 6:248, tweede lid BW). Deze onaanvaardbaarheidsnorm is een redelijk zware toets.

In de pensioenrechtspraak zijn de maatstaven van redelijkheid en billijkheid wel ingevuld. Hieruit blijkt dat een beroep op de redelijkheid en billijkheid kan slagen wanneer op grond van mededelingen bepaalde concrete onomkeerbare financiële verplichtingen zijn aangegaan – of keuzes zijn gemaakt – die de pensioengerechtigde niet langer kan nakomen als hij minder pensioen ontvangt dan hem in het vooruitzicht was gesteld¹³. Dat een gemaakte keuze door de uitkeringsgerechtigde uitsluitend berust op de mededeling van de pensioenuitvoerder, is echter niet eenvoudig te bewijzen.

¹⁰ Nota naar aanleiding van het verslag, Kst. 34008, nr. 6

¹¹ Rechtbank Amsterdam 18 februari 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:1049 besproken: <https://heldlaw.nl/wp-content/uploads/2019/10/held-advocaten-pensioenbrief-2019-33.pdf>

¹² CRvB 08-11-2017, ECLI:NL:CRVB:2017:4010

¹³ Hof Amsterdam 6 december 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BU9333, PJ 2012/18; Rb. Amsterdam 12 mei 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:2752, PJ 2014/127; Rb Midden-Nederland, 8 april 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:2293, PJ 2015/100; Hof Amsterdam 30 oktober 2019, ECLI:NL:GHAMS:2018:4028, PJ 2019/1. Zie ook Hof Arnhem-Leeuwarden, 10 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:855, PJ 2015/66 waarbij de kantonrechter in eerste aanleg het volgende overwoog: ‘(...) de foutieve mededeling op zichzelf de verlaging van de pensioenuitkering niet onaanvaardbaar. Dit kan anders zijn als [appellant] op grond van die mededelingen onomkeerbare financiële verplichtingen is aangegaan, waarvan echter niet concreet is gebleken (...)’

1.6. Terugvorderen in de sociale zekerheid

Ook de Sociale Verzekeringsbank (SVB) is gehouden om onverschuldigd betaalde AOW-uitkeringen, of andere onverschuldigde betalingen, terug te vorderen van de gerechtigde (art. 24 AOW)¹⁴. Terugvorderen is in beginsel een plicht, er is echter ruimte. In geval van dringende redenen kan er worden afgezien van terugvordering. Bijvoorbeeld in gevallen waarin de financiële en/of sociale gevolgen voor een verzekerde onaanvaardbaar zijn.

Uit de wetsgeschiedenis valt op te maken dat de eventuele tekortkomingen van het uitvoeringsorgaan en de mogelijke wetenschap van de pensioengerechtigde moeten worden betrokken bij het oordeel over de toelaatbaarheid van terugvorderen.

Uit de parlementaire behandeling blijkt dat de rechtszekerheid daaraan niet in de weg staat. De betrokken ministers overwegen: *‘Wij zien geen strijd met het beginsel van rechtszekerheid wanneer na verloop van tijd wordt geconstateerd dat iemand (gedeeltelijk) ten onrechte een uitkering heeft ontvangen en deze uitkering vervolgens (gedeeltelijk) wordt teruggevorderd. Dit geldt te meer wanneer de betrokkene wist of had kunnen weten dat de uitkering te hoog was vastgesteld’*¹⁵

Kortom: hoewel terugvorderen van onverschuldigde betalingen door de SVB in beginsel een plicht is, zijn er mogelijkheden om van terugvorderen af te zien.

¹⁴ Zie ook de Beleidsregels SVB, Terugvordering van uitkeringen, SB1114, 21 februari 2019

¹⁵ Kamerstukken I 1995/96, nr. 114b, p. 7.